

Буль алгебрасы

Сугирбаева А.А.
102 гр. ЖМФ

Жоспары:

1.Кіріспе

Буль алгебрасының анықтамасы

2.Негізгі бөлім

Буль алгебрасының негізгі операциялары

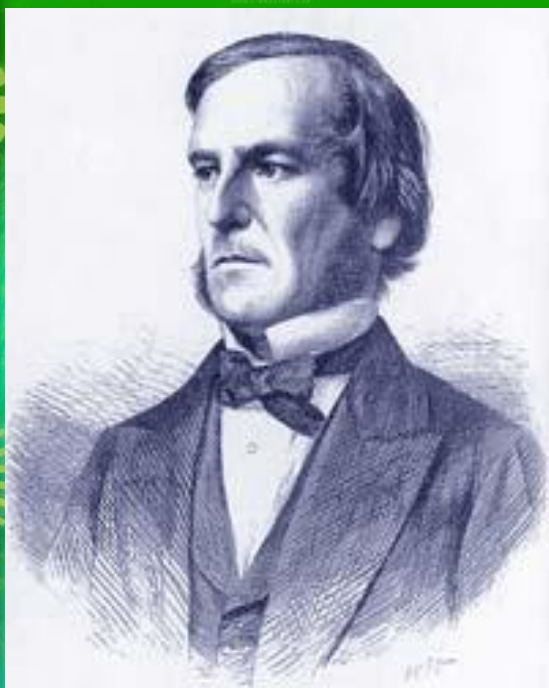
Конъюнкция

Дизъюнкция

Теріске шығару

3.Қорытынды

Логикалық алгебраның атасы

Джордж Буль 1815 жылы 2-ші қарашада Англиядағы Линкольн деген жерде дүниеге келген. Ғылыми ортада айналысқандары: математика, логика, философия математикасы. Джордж Буль 1864 жылы 8-қарашада өкпе қабынуы ауруының салдарынан көз жұмды.

Бульдiк алгебра

Буль алгебрасы дегенiмiз A және бинарлық операция – конъюнкция (« $\wedge$ ») мен дизъюнкциядан (« $\vee$ »), унарлық операция терiске шығарудан (« $\neg$ ») және 1 - “Ақиқат”, 0 - “Жалған” элементтерiнен тұратын бос емес көпмүше.

Буль функциялары

Берілу
үлгілері

Комбинациялық сызба

Ақиқат кестесі

Координаттық әдіс

Венн диаграммасы

Гиперкубтар

Логикалық операциялар

```
graph TD; A[Логикалық операциялар] --> B[Конъюнкция]; A --> C[Дизъюнкция]; A --> D[Импликация]; A --> E[Терістеу]; A --> F[Эквиваленттілік];
```

Конъюнкция

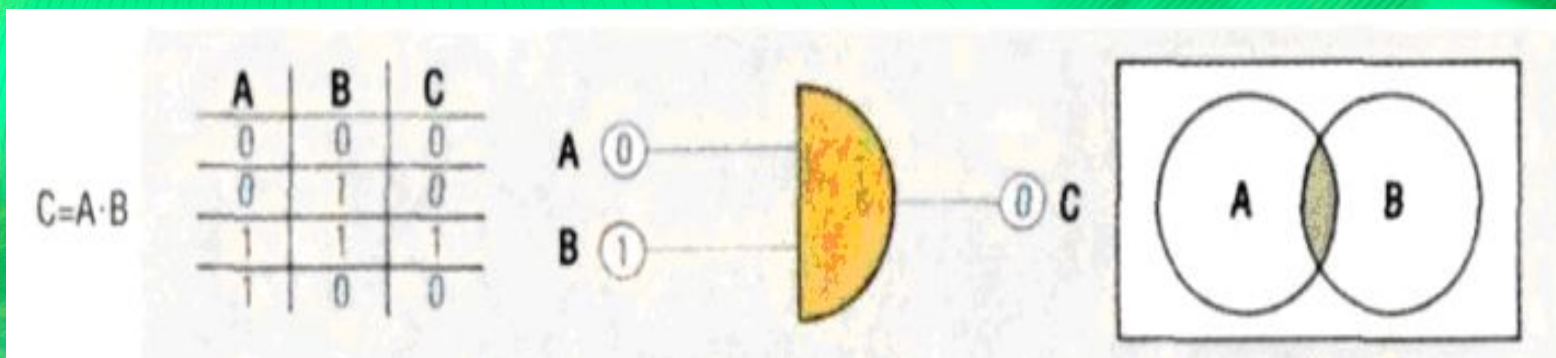
Дизъюнкция

Импликация

Терістеу

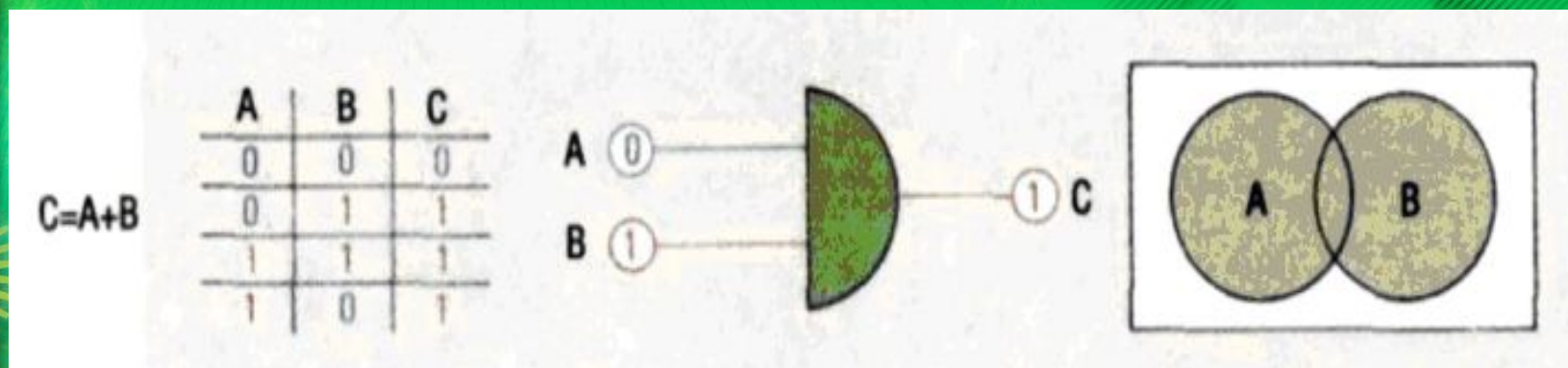
Эквиваленттілік

Логикалық амалдары

“&” – немесе
“^” – “конъюнкция” немесе “және”

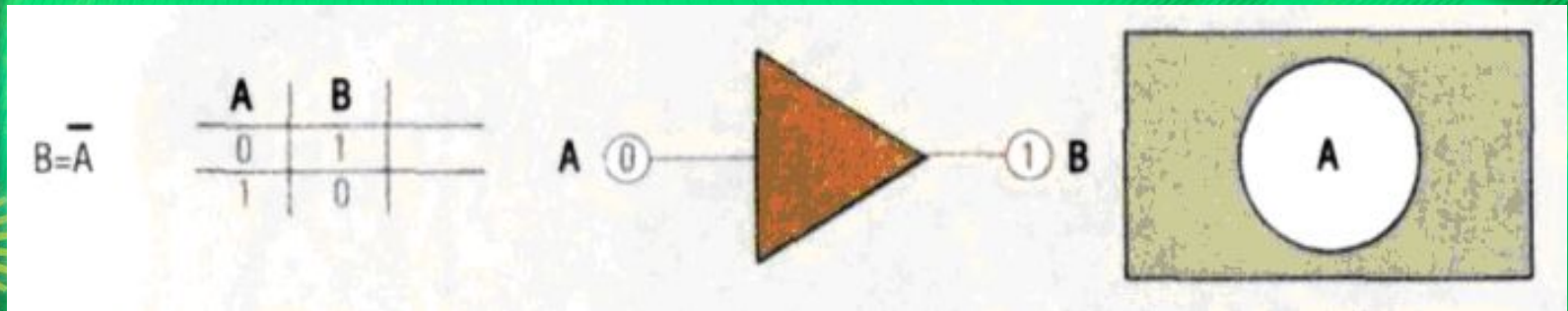
Логикалық амалдары

“|” немесе “ $\wedge$ ” – “дизъюнкция” немесе “немесе”

Логикалық амалдары

“ ” – “инверсия” немесе “терістеу”

Конъюнкция, дизъюнкция, терістеуге қатысты аксиомалар

- 1. Конъюнкция аксиомасы $0 \cdot 0 = 0$; $1 \cdot 1 = 1$;
 $0 \cdot 1 = 1 \cdot 0 = 0$;
- 2. Дизъюнкция аксиомасы $0 \vee 0 = 0$; $1 \vee 1 = 1$;
 $0 \vee 1 = 1 \vee 0 = 1$;
- 3. Терістеу аксиомасы

Егер $x = 0$, онда $\neg x = 1$;

Егер $x = 1$, онда $\neg x = 0$;

Ақиқат кестесі

A	B	$A \& B$	$A \vee B$	$A \bar{B}$
а	а	а	а	ж
ж	ж	ж	ж	а
а	ж	ж	а	а
ж	а	ж	а	а

Логикалық операциялардың қасиеттері

Коммутативтілік аксиомасы: $x \& y = y \& x$
 $(x + y = y + x).$

Ассоциативтілік аксиомасы: $(x \& y) \& z = x \& (y \& z)$
 $(x + y) + z = x + (y + z).$

Дистрибутивтілік аксиомасы: $(x \& y) \vee (x \& z) = x \& (y \vee z)$

$$xy + xz = x(y+z)$$

Қарама-қарсылық заңы $\sim(x \& y) = x / y$

$$\sim(x / y) = x \& y$$

Екілік терістеу заңы: $\sim(\sim x) = x$

$$\sim(\sim x) = x$$

Буль алгебрасының маңызы

Буль
алгебрасы

Екілік
жүйе

Буль алгебрасының негізгі операциялары:

1. Конъюнкция « $\wedge$ » (және)
2. Дизъюнкция « $\vee$ » (немесе)
3. Теріске шығару « $\neg$ » (емес)

Конъюнкция

Конъюнкция (латын тілінен байланыс) – логикалық операция, “Және” шылауымен мағыналас, көбейтуді білдіреді.

Негізгі мағынасы: барлық жағдайда 1 “ақиқат” белгісі шықса, 1 сигналы пайда болады, ал басқаша болса , 0 “жалған” сигналы шығады.

Бинарлық конъюнкция

a	0	1	0	1
b	0	0	0	1
$a \wedge b$	0	0	0	1

Дизъюнкция

Дизъюнкция – логикалық операция,
“Немесе” шылауына жақын мәндес, қосуды
білдіреді.

Негізгі мағынасы: барлық жағдайда 0 болса,
“жалған” белгісі пайда болады, қалған
жағдайларда 1 “ақиқат” сигналы шығады.

Бинарлық дизъюнкция

a	0	1	0	1
b	0	0	1	1
$a \vee b$	0	1	1	1

Теріске шығару

Теріске шығару – логикалық унарлы операция. “Емес” элементін білдіреді.

Негізгі мағынасы: 0 “жалған” элементін 1 “ақиқат” элементіне айналдырады.

Теріске шығару

Р	Ж
Ж	Р

Қорытынды

Буль алгебрасы – қазіргі заманғы есептеу техникасының негізі болып табылады. Буль алгебрасының негізгі операциялары: конъюнкция, дизъюнкция және теріске шығару. Олар “Ақиқат”(1) және “Жалған”(0) интерпретаторымен анықталады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. <http://mylearn.ru/kurs/11/489>
2. <http://chernykh.net/content/view/246/262/>
3. <http://old.cherkasy.ukrtelecom.ua/ua/project/metz/?p=boole&mc=compport>.
4. “Информатика”, Молдабекова Б.Қ.
Қарағанды-2008ж, 14-16-беттер.

Назарларыңызға рахмет!

